

moly gondolati tartalmakat hordozó versei nemzedékének élvonalába emelték Biharit. A hangulati-érzelmi elemek szerencsésen ötvöződnek a gondolati tartalmakkal, mert költőnk most már szilárdan a valóság biztos talaján vetette meg a lábát.

*Tudom, hogy a világ szerelmes
a boldogságba, mint egy szőke lányba,
és azt is tudom, hogy nagyon beteg.*

*Ha ujjai közé fog —
elfeledkezem magamról,
a ceruzája vagyók, ír velem,
fájdalmasan meg-megfarag,
próbálja elmondani,
amit nem mer senkinek.*

(Legenda nélkül)

Együtt állnak bennem dómjaitok —

*[dómjaim
és ezek a búboskemencéhez vagy a
[harmónia bál-
ványaihoz hasonlatos kaptárkövek.*

*Bennük is magára fog ismerni, aki
[önmagát akarja
megismerni Európában, Ázsiában,
[Amerikában, és Afrikában,
hogy egyszer majd ennyi idegenség se
[legyen kettőnk között.*

(Kaptárkövek)

Gondolom, e két rövid versrészlet bizonyítja, hogy Biharinál mennyire tudatos a világ jelenségeinek-dolgainak egyre intenzívebb átélésére való törekvés és annak természetes, lényeg-

re koncentráció költői kifejezése. Józan számvetést és indulatos látomást, bölcs meditációt és lobogó szenvedélyt, a kornak és emberének megannyi el-lentmondását képes kifejezni Biharinak a megújódásra mindig érzékeny lírája. Költőnk felelőssége: jelenünk embe-renek felelőssége. A feladatát tudato-san vállaló, emberi kötelességét mindig, minden körülmények között teljesítő költői magartatás hirdetése Bihar mű-vészi hitvallása. Líráját ez óvja meg nemcsak a tartósan pesszimista hangu-latoktól, hanem az öncélú, gyöker nél-küli látszat-örömtől is.

Az elébb idézett sorok az is elárulják Bihariról, hogy a magyar líra realizsti-kus áramlatának képviselői, mindenek-előtt Szabó Lőrinc és Illyés Gyula ha-tottak rá, alakították költői útját. Bihar tehetségét dicséri, hogy szabadulni tu-dott az önként vállalt, súlyos tehetől: megtalálta egyéni hangját. Nyelve, stí-lusa, képrendszere, kifejezőeszköztára sajátosan, egyénien az övé: egyszerre népi és modern, egyformán táplálko-zik a falusi és városi élet élményvilá-gából. Kevés a véle egykorú költő, aki-nek ilyen gazdag, kincsekben bőséges az élményvilága, mint az övé. A tehet-ség aranyfedezetével együtt olyan lehe-tőség ez, mellyel okosan sáfarkodva, a költészet magasabb csúcsaira is el le-het jutni. (Magvető Könyvkiadó 1967.)

DOROGI ZSIGMOND

KÖNYVESPOLC

AZ ALFÖLDI RÉGÉSZETI TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAK ELŐADÁSAI

Neuere Ergebnisse der heimischen archäologischen Forschungen. Szeged 1966. Acta Univ. Szeged. Acta antiqua et archaeologica. Tom. X.

Az 1965-ben Szegeden immár harmad-szor megrendezett Alföldi Régészeti Tu-dományos Ülésszak előadásai kerülnek az érdeklődők kezébe a József Attila Tudományegyetem klasszika-filológiai és régészeti dolgozatainak legújabb füzeté-ben. A szerzők tehát azok a neves külföldi és hazai szakemberek, akik annak idején a sajtó által is figyelem-mel kísért ülésszakon részt vettek, s beszámoltak az 'Alföld' régészeti kutatá-sában elért legújabb eredményekről. Mivel a kutatási területek időben és té-mában eléggé szerteágazóak, a gyűjte-mény tartalma is sokrétű, annyira, hogy pl. a Móra Ferenc régészeti munkássá-gáról szóló beszámoló a literátorok ér-deklődésére is számot tarthat. A cikkek zömét az ásatásokról adott tudósítások

alkotják, a gyakorlati tapasztalatok mellett azonban az archeológia alapvető elméleti problémáira is figyelmet fordítanak. Többségükben német nyelvűek lévén, jelentős mértékben járulnak hoz-zá ahhoz, hogy a magyarországi régésze-ti kutatások eredményei belekerüljenek a nemzetközi tudományos élet vérkerin-gésébe, s egyúttal reprezentálják a ha-zai szakemberek tevékenységének jelen-tőségét ebben a világszerte művelt tu-dományban. Ezért is öröndetes, hogy a Szegedi Nyomda példamutatóan szép kiállításban bocsátotta ki ezt a füzetet. A kutatási jelentések, kongresszusi be-számolók s a hasonló jellegű kiadvá-nyok ma már egyre nagyobb szerepet játszanak az információs szolgáltatás rendszerében, s egyre inkább a gyors tájékoztatás feladatát vállalják maguk-ra. Kár, hogy az előttünk levő füzet is csaknem kétéves késedelemmel lát nap-

világot, s emiatt ennek a követelménynek már kevésbé felel meg. Márészt viszont éppen ez adott alkalmat egyik-

másik előadónak, hogy cikkét a legfrissebb eredményekkel kiegészítse.

KULCSÁR PÉTER

EGY MAGYAR DRÁMA SZERZŐT KERES

Szigeti József: A BALASSI-COMOEDIA ÉS SZERZŐJE. Akadémiai Kiadó 1967.

Szigeti József könyve kutatásainak összegezése, egy soká gyűrűző vita lezárása, a XVI. századi Balassi-Comoedia második születésnapja. Eddig ugyanis e régi magyar dráma szerzőjét nem ismertük, csupán feltételezésekre voltunk utalva. A kolozsvári egyetem tanára most végigkíséri a vita lényegesebb pontjait, majd azt a hipotézist teszi meg vizsgálata tárgyául, mely szerint a a nagy XVI. századi reformátor író, Bornemisza Péter, a magyar *Elektra* és az *Ördögi kísértetek* szerzője, Balassi Bálint nevelője lenne a Balassi Menyhárt árultatásáról szóló komédia megalkotója. Az eddigi kutatások nyelvi vizsgálatain túllépve ragyogó történelmi, esztétikai és dramaturgiai módszerességgel vizsgáztatva a drámát, sikerül is bizonyítani feltevéseit.

Szigeti kérdése: ki ismerhette ilyen mélyen a kor politikai helyzetét és Balassi Menyhárt magánéletét? A főúr nem egyszerű feudális rablólovag, bizonyult jellem; XVI. századi reneszánsz oligarrha, aki a meggazdagodás minden lehetőségét kihasználva a taktikai esküszegések és hitárulások hosszú sorozatát követi el, aki emellett kiváló katona. A dráma a Mohács utáni új nemzedék kórképének művészi rajza a szatíra eszközével.

A tanulmány írója sokáig ismeretlen szerzőről beszél, a döntő lépés Bornemisza valláserkölcsi nézeteinek egyezteté-

se a Comoedia erkölcsi képével, majd a dráma és a magyar *Elektra* művészi, politikai és esztétikai sajátosságainak összemérése. Bornemisza azt vallja, hogy az emberi akarat, igyekezet elvezethet a fölemelkedéshez, ha elszánja magát, hogy hátat fordít korábbi életformájának. Végző soron ez a Comoedia eszmei tendenciája is: harc a „hitetlenség” nyílt és burkolt formája ellen.

A magyar irodalom a reneszánsz korában drámáival érte el első nagy teljesítményeit. Szigeti József a történelem tényeiből és a dráma belső világából merítette érveit, így el kell fogadnunk a hipotézisből tényné emelt konklúziót: a magyar reneszánsz dráma mindkét remekművének Bornemisza Péter a szerzője.

Az igazi drámák útja azonban nem érhet véget a könyvek lapjain, ezért biztatnánk egy olyan törekvést, amely a drámát immár az élő színház dramaturgiai, nyelvi és szcenikai igényeinek megfelelően a közönség is átnyújtáná. Móricz műves *Elektra*-átdolgozásán kívül csak a közelmúltból is több eredményes próbálkozást idézhetünk; Keresztury Madách *Mózes*-én, a Nemzeti Színház Vörösmarty *Czillei*-drámáján végezte el a kegyeletnek e legigényesebb módját.

Bornemisza Péter Balassi-komédiája így szerző után színházra, közönségre is találna. (*Akadémiai Kiadó 1967.*)

KROKOVAY ZSOLT